

จันทร์ทอง มางจันดีอุดม. 2549. **ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของ
พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-626-968-2]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ วิภาพร วรหาญ,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุศรา กาญจนบัตร,
รองศาสตราจารย์ วิลาวรรณ พันธุ์พฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายแบบการศึกษาเชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล ทักษะคิดต่อการใช้กระบวนการพยาบาล ทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล และการนิเทศการใช้กระบวนการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่แบ่งเป็น 6 ส่วนคือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล 2) แบบวัดทักษะคิดต่อการใช้กระบวนการพยาบาล 3) แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล 4) แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล 5) แบบประเมินการนิเทศการใช้กระบวนการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย และ 6) การใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ส่วนที่ 2 ใช้วิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) และในส่วนที่ 3, 4, 5 และ 6 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87, 0.87, 0.91, 0.98 และ 0.96 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามกลับคืน ทั้งหมดคิดเป็น ร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.44) โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม คือ การประเมินภาวะสุขภาพ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.46)

2. ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการใช้กระบวนการพยาบาล ทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล และการนิเทศการใช้กระบวนการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .229$, $r = .676$, $r = .418$ ตามลำดับ) ส่วนความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล การนิเทศการใช้กระบวนการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วยและทัศนคติต่อการใช้กระบวนการพยาบาล โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการใช้กระบวนการพยาบาลได้ร้อยละ 50.6 ได้สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z = 0.583 \text{ (ทักษะพื้นฐานในการใช้กระบวนการพยาบาล)} + 0.212 \text{ (การนิเทศการใช้กระบวนการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย)} + 0.100 \text{ (ทัศนคติต่อการใช้กระบวนการพยาบาล)}$$

Khanthong Mangchandeudom. 2006. **Factors Affecting the use of Nursing Process by Professional Nurses in the Northeast Regional hoSpitals, Ministry of Public Health.** Master of Nursing Science Thesis in Nursing Administration, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-626-968-2]

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Wiphaporn Vorahan,
Asst. Prof. Busara Kanchanabatr,
Assoc. Prof. Wilawan Phanphruk

ABSTRACT

The present predictive study is conducted to identify factors affecting the use of nursing process in clinical practice among registered nurses working at the Ministry of Public Health's northeastern regional hospitals. Factors being investigated include knowledge about nursing process utilization, attitudes towards the use of nursing process, nursing process fundamental skills, and the supervision of nursing process utilization by headaddress. Study participants are selected through stratified random sampling to include 338 registered nurses with at least one year work experience who are working at any northeastern regional hospitals at the time of the study. Research instruments comprise of six parts; 1) demographic data profile, 2) the knowledge about nursing process utilization questionnaie, 3) the attitudes towards the use of nursing process questionnaire, 4) assessment form for the nursing process fundamental skills, 5) assessment form for headnurse's supervision of nursing process utilization, and 6) registered nurses' clinical utilization of nursing process questionnaire. Content validity of all research instruments is verified by seven experts and the reliability of each questionnaire is established with Cronbach's coefficient alpha of 0.87, 0.87, 0.91, and 0.96 respectively. Data collection are done by mailing all research questionnaires to the study participants. After completing the questionnaires, participants send them back to the researcher with a 100 percent return rate. Data analyses are performed with frequencies, percentage, means, standard deviation, Pearson's correlation coefficients, and stepwise multiple regression.

Study results reveal that;

1. Registered nurses working in the northeastern regional hospitals implement a high level of all nursing process components in their clinical practice ($\bar{X} = 4.07$) with Health Assessment being the most utilized component ($\bar{X} = 4.30$).

2. Attitudes towards the use of nursing process, nursing process fundamental skills, and the supervision of nursing process utilization by headnurse are significantly positively correlated with the use of nursing process in clinical practice among registered nurses working at the Ministry of Public Health's northeastern regional hospitals ($r = 0.229$, $r = 0.676$, and $r = 0.418$ respectively, $p = 0.001$). Knowledge about nursing process utilization is not related to nursing process utilization in clinical practice among these participants.

3. Nursing process fundamental skills, the supervision of nursing process utilization by headnurse, and attitudes towards the use of nursing process together predict the use of nursing process in clinical practice among registered nurses working at the Ministry of Public Health's northeastern regional hospitals with 50.6 percent of the explained variance ($p = 0.05$).

The standard score predicting equation is as follows

$$Z = 0.583 (\text{Nursing process fundamental skills}) + 0.212 (\text{Supervision of nursing process utilization by headnurse}) + 0.100 (\text{attitudes towards the use of nursing process})$$